

Projektbeskrivelse
forskningsprojekt om
Karaktergivning og bedømmelsesformer
på ungdomsuddannelserne
Måler vi det, der læres, eller lærer vi det, der kan måles?

Baggrund

Konkurrencestaten forudsætter måling og målstyring. Samtidig ved vi, at et ensidigt fokus på karakterer er problematisk for læringskultur såvel som for elevernes læring, trivsel, selvstændighed mv., ligesom der er risiko for at spærre for netop den kompetenceudvikling, der er målet med uddannelserne.

Der er derfor behov for et øget fokus på, hvordan man kan bedømme elever i de danske ungdomsuddannelser på måder, som samtidigt fremmer de kompetencer og læringsmål, der efterlyses hos de danske unge af såvel de unge selv som af samfundet.

Efter grundskoleforløbet, som i overvejende grad er fælles for alle unge, skal de fordeles ud på uddannelser og erhvervsprospektiver. I det forløb anvendes i stigende grad karaktergivning, både som adgangsgivende parameter for de unge og som pejlemærke for den pågældende uddannelses anseelse og i sidste ende overlevelseschancer. Karaktergivning bliver noget af det vigtigste i uddannelsessystemet, også på grund af den stigende interesse for den nationale og internationale benchmarking.

Hertil kommer, at den har en enkelthed, som lader sig debattere, sammenligne, nationalisere osv. Samtidig er karaktergivning også i praksis på uddannelserne et tidseffektivt og konkret redskab, som undervisere kan gøre brug af, og for en dels vedkommende efterlyser eleverne på deres side også konkrete tilbagemeldinger på deres indsats og niveau.

Karaktergivning giver således ud fra en række kriterier mening, men rummer også en række udfordringer: Et konkurrence- og sammenligningselement, der risikerer at tage overhånd, pres på eleverne i forhold til blandt andet videre optagelseskraft, snævre læringstilgange hos såvel undervisere som elever og demotivering af elever, der ikke performer godt.

Projektets formål er ikke, at vi ikke skal give karakterer eller bedømme præstationer, men at belyse, hvordan forskellige bedømmelsespraksisser påvirker forskellige unge såvel som læringsmiljøet på uddannelserne.

På den baggrund stilles følgende forskningsspørgsmål.

Forskningsspørgsmål

Hvilke bedømmelsesformer, herunder karaktergivning, eksisterer på de forskellige ungdomsuddannelser, og hvordan spiller bedømmelsesformerne ind på uddannelsernes læringsmiljø og på elevernes uddannelsesstrategier og læring?

Hvordan bringes karakterer og bedømmelsesformer til at bidrage til de unges myndiggørelse og læring?

Underspørgsmål

- Kortlægning af bedømmelsesformer på de forskellige ungdomsuddannelser
- Hvilken indflydelse har de forskellige bedømmelsesformer, herunder karaktergivning, på læringsmiljøet på de forskellige uddannelser – hvor er der ligheder og forskelle?
- Hvilke elevstrategier kan iagttages på de forskellige uddannelser i relation til bedømmelser af faglig formåen?
- Hvilke kompetencer synes forskellige bedømmelsesformer at fremme/hæmme (eksempelvis specifikke faglige kompetencer, bredere faglige kompetencer, refleksion, myndiggørelse)?
- Fordele og ulemper ved forskellige bedømmelsesformer (så som faren for, at tydeligheden forsvinder ved anvendelsen af mere komplekse og nuancerede bedømmelsesformer etc.)

Udbytte

Projektet vil bidrage til, at uddannelsessektoren og de deltagende skoler får større indblik i, hvordan deres bedømmelsesformer påvirker læringskulturen og elevernes udbytte, og hvilke elevstrategier der er på spil.

Desuden vil der blive givet anbefalinger og inspirationer til, hvordan der kan arbejdes fremadrettet med at udvikle bedømmelsesformer, som matcher den læringskultur og den læring og udvikling, man på den enkelte institution eller institutionsform ønsker at fremme.

Projektet vil blandt andet generere et katalog eller en eksempelsamling om forskellige bedømmelsesformer.

Design

I projektet betragtes ungdomsuddannelsessystemet som laboratorium for forskellige former for bedømmelse og karaktergivning. Det vil sige, at der zoomes ind på de forskellige roller, som karaktergivningen og forskellige bedømmelsesformer har, og på, hvordan de virker ind på elevernes myndiggørelse og læring. Forskellene i uddannelsessystemet bruges konstruktivt som et igangværende eksperimentarium.

Der vælges et antal case-skoler inden for ungdomsuddannelserne, så vidt muligt med en dækkende geografisk, kønsmæssig og social spredning. Der vil på case-skolerne blive arbejdet med tre slags empiri:

- Observationer med henblik på afdækning af læringskultur set i forhold til bedømmelsesformer
- Fokusgruppeinterviews med lærere/ledere/vejledere om erfaringer med forskellige former for bedømmelser, herunder karaktergivningen i den daglige undervisning
- Fokusgruppeinterviews med en variation af elever om deres perspektiv på forskellige bedømmelsesformer og koblingen til læringskulturen

Produkt

Forskningsprojektet vil munde ud i et kortfattet, debatskabende, virkelighedsnært hæfte med vægt på konstruktive vinkler og med katalog over bedømmelsesformer. Cases, der eksemplificerer gode spiraler og dårlige spiraler. Nogle skoler vil blive case-skoler, såfremt der er tid og lyst på skolen.

Der vil blive afholdt et seminar for de projekt-deltagende skoler midtvejs gennem undersøgelsesperioden samt en afslutningskonference. Til både seminar og afslutningskonference vil der blive inviteret bredt, men de deltagende skoler sikres fortrinsret til deltagelse og kan deltage for et lavt gebyr og med så mange deltagere fra den enkelte skole, man har lyst til.

Tidsplan

29. januar 2016

Tilmeldingsfrist til projektet for skolerne. Tilmeldingsblanket medsendt.

Starten af 2016

Projektstart.

Projektperiode primo 2016 til primo 2018

Projektet er toårigt og afsluttes med konference og udgivelse af kortfattet debatskabende bog januar 2018.

Pris

Prisen er kr. 23.500,- pr. skole pr. år i 2016 og 2017. Skoler, der ønsker det, kan ved hurtig tilmelding og henvendelse til Ulla Eriksen, Forum100%, betale så meget, der ønskes, i 2015. Vi skal blot kunne nå at fremsende faktura inden årets udgang.